

19 Ιουλίου 1702

Ο Πέτρος και ο Κάρολος

Όταν, το 1682, πέθανε ο τσάρος Θεόδωρος ([βλ. 3.3.1613](#)), τα αγόρια αδέρφια του ήταν ακόμη πιτσιρικά. Η αδερφή τους Σοφία (1656 - 1704) ανέβηκε στο θρόνο με επανάσταση, επίτροπος του ελαφρά χαζού Ιβάν και του Πέτρου (γεννήθηκε το 1672). Την ίδια χρονιά (1682), στη Σουηδία, ο βασιλιάς Κάρολος ΙΑ΄ απέκτησε ένα γιο, που τον ονόμασε, επίσης, Κάρολο. Όσο να καταφέρει ο μικρούλης Κάρολος να σταθεί στα πόδια του, ο Πέτρος γευόταν τη ζωή, γλεντούσε κι ανδρωνόταν, ψήλωνε, έμοιαζε με γίγαντα κι ονειρευόταν. Όταν η Σοφία δέχτηκε με τιμές νικητή τον νικημένο από τους Τούρκους εραστή της, επαναστάτησε. Τη συνέλαβε (1689), την έκλεισε σε μοναστήρι κι άφησε τη μάνα του, Ναταλία, να κυβερνά. Όταν κι αυτή πέθανε, αποφάσισε να κυβερνήσει ο ίδιος: Πέτρος ο Α΄. Σε λίγο, θα γινόταν Μεγάλος Πέτρος.

Το 1695, εκστράτευσε κατά των Τούρκων αναζητώντας διέξοδο στις νότιες θάλασσες. Κατάφερε να πολιορκήσει το Αζόφ αλλά διαπίστωσε πως οι αξιωματικοί του δεν ήξεραν να κουμαντάρουν το στράτευμα κι οι πυροβολητές του δεν μπορούσαν να σημαδέψουν τα τείχη. Του πήρε ένα χρόνο να διορθώσει την κατάσταση. Στις 28 Ιουνίου 1696, μπήκε στο Αζόφ. Πια, είχε το λιμάνι που γύρευε. Δεν είχε πλοία. Ούτε ναυπηγούς.

Στα 1697, σε ηλικία 25 χρόνων, έφυγε κρυφά από τη Ρωσία κι άρχισε να περιοδεύει την Ευρώπη. Δούλευε ως εργάτης σε ναυπηγείο, προσλάμβανε ειδικευμένους τεχνίτες, μάθαινε να συγκρατεί τις βάρβαρες εκρήξεις του και να φέρεται σαν βασιλιάς, ετοιμάζε την προσωπική του επανάσταση. Τον πληροφορήσαν ότι στη Ρωσία ξέσπασε κίνημα. Όσο να γυρίσει, οι κινηματίες είχαν εκτελεστεί.

Στα 1697, ο Κάρολος ΙΑ΄ της Σουηδίας πέθανε, ενώ ο γιος του ήταν μόνο 15 χρόνων. Ήταν κι αυτός πανύψηλος αλλά λιγνός, «μακρόστενος με μακρόστενο πρόσωπο». Ένας πιτσιρικάς που το έσκαγε τις νύχτες από την κρεβατοκάμαρα κι έσπαζε, με πέτρες, τα τζάμια της

γειτονιάς. Παρ' όλ' αυτά, ανακήρυξε τον εαυτό του ενήλικο και πήγε στην Ουψάλα όπου στέφθηκε βασιλιάς: Κάρολος ΙΒ΄ της Σουηδίας. Του πήρε δυο χρόνια όσο να φτιάξει τον στρατό του.

Στα 1699, ο Πέτρος είχε αρχίσει τον εξευρωπαϊσμό της Ρωσίας. Κούρεψε με τα χέρια του τα γένια των βογιάρων και τα κόντυνε. Στις 20 Αυγούστου, καθιέρωσε το ευρωπαϊκό ντύσιμο. Στις 20 Δεκεμβρίου, το νέο ημερολόγιο. Ο Κάρολος ΙΒ΄ δεν είχε χρόνο να ασχοληθεί με τέτοια ζητήματα. Αποβιβάστηκε στη Δανία, νίκησε τους Δανούς. Μετά, βάδισε κατά της Ρωσίας. Ο Πέτρος πήγε να τον συναντήσει στα τέλματα της Νάρβα, στη ΒΑ Εσθονία. Ήταν 30 Νοεμβρίου 1700 και μαινόταν η χιονοθύελλα. Ο 18χρονος Σουηδός τσάκισε τους Ρώσους. Ο Πέτρος υποχώρησε. Ο Κάρολος τον κυνήγησε, ενώ οι Πολωνοί του Αυγούστου Β΄ έσπευδαν σε βοήθεια των Ρώσων.

Επτά μήνες αργότερα, Ρώσοι και Πολωνοί στέκονταν να αντιμετωπίσουν τους Σουηδούς στη Ρίγα της Λετονίας. Η άγρια μάχη κατέληξε σε νέα νίκη του Καρόλου. Ήταν 18 Ιουλίου 1701. Ακριβώς ένα χρόνο και μια μέρα αργότερα, στις 19 Ιουλίου 1702, ο Κάρολος νίκησε πάλι, στο Κλεζόφ αυτή τη φορά, και κυριεύσε ολόκληρη την Κρακοβία. Ο Πέτρος αναγκάστηκε να υπογράψει συνθήκη. Ο Αύγουστος πήρε το δρόμο της εξορίας, φιλοξενούμενος του Πέτρου, ενώ, τον Ιούλιο του 1704, στο θρόνο της Πολωνίας ανέβηκε ο Στανίσλας Λετσίνσκι, εκλεκτός του Καρόλου. Ο χρόνος όμως δούλευε για τον Πέτρο ([βλ. 8.7.1709](#)).

1588: Η ισπανική αρμάδα εμφανίζεται για πρώτη φορά απειλητική στις ακτές της Αγγλίας. Το βρετανικό νησί θα σωθεί τελικά από τον πρώην πειρατή σερ Φράνσις Ντρέικ, ευνοούμενο της βασίλισσας Ελισάβετ.

1610: Στη σπαρασσόμενη Ρωσία (Μοσχοβία), ο τσάρος Μπάσιλ Σουίσκι εκθρονίζεται έπειτα από μια αποτυχημένη προσπάθεια να διώξει από τη χώρα του τους Πολωνούς εισβολείς, ενώ ο σουηδικός στρατός εισβάλλει από τα βόρεια, οι κοζάκοι επαναστατούν κι ένας

χασάπης αποφασίζει να φτιάξει δικό του στρατό. Μέσα από τη γενική σύγχυση, θα αναδειχθεί, τρία χρόνια αργότερα, η δυναστεία των Ρομανόφ.

1870: Η Γαλλία κηρύσσει τον πόλεμο στην Πρωσία. Είναι η αρχή μιας μακράς αλυσίδας πολέμων ανάμεσα στη Γαλλία και τη Γερμανία με έπαθλο τις περιοχές Αλσατίας και Λορένης και επακόλουθο τους παγκόσμιους πολέμους του 20ού αιώνα.

1941: Ο Ουίνστον Τσόρτσιλ καθιερώνει το σήμα της νίκης με υψωμένα τα δυο δάχτυλα του χεριού (σχηματίζοντας το γράμμα V της λέξης Victory).

1949: Το Λάος γίνεται ανεξάρτητη πολιτεία στα πλαίσια της Γαλλικής Ένωσης.

1965: Πεθαίνει ο Σίγκμαν Ρι, πρώτος πρόεδρος της Δημοκρατίας της Νότιας Κορέας (1948 - 1960) Είχε γεννηθεί το 1875.

1992: Βόμβα σε αυτοκίνητο σκοτώνει τον Πάολο Μπορσελίνο, δικαστή και ηγέτη της

αντιμαφίας στο Παλέρμο της Σικελίας.

2010: Δολοφονείται στην είσοδο του σπιτιού του ο δημοσιογράφος Σωκράτης Γκιόλιας. Η βαλλιστική έδειξε ότι οι 17 εναντίον του σφαίρες προήλθαν από όπλα που είχε χρησιμοποιήσει στο παρελθόν η οργάνωση «Σέχτα Επαναστατών».

2011: Στη δίκη για την οργάνωση «Συνωμοσία Πυρήνων της φωτιάς», το δικαστήριο επιβάλλει συνολικά ποινές 130 ετών σε έξι κατηγορούμενους και απαλλάσσει άλλους τρεις λόγω αμφιβολιών. Το δικαστήριο δέχεται ότι οι φυσικοί αυτουργοί των εκρήξεων παραμένουν άγνωστοι.

Η 19^η Ιουλίου στον πολιτισμό

19 Ιουλίου 1980

Η Ολυμπιάδα του μποϊκοτάζ

Με τη συμμετοχή 4.265 αθλητών και 1.088 αθλητριών από 81 χώρες ξεκίνησε στις 19 Ιουλίου 1980, στη Μόσχα, η 22^η Ολυμπιάδα αλλά έλειψε ο ανταγωνισμός. Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Τζίμι Κάρτερ είχε μπροστά του τις εκλογές του Νοεμβρίου και χρειαζόταν απόλυτα μια επίδειξη δύναμης, μια χειρονομία από αυτές που προκαλούν τον σεβασμό των ψηφοφόρων, καθώς «αποδεικνύουν εμπράκτως» ότι η Αμερική έχει «το πάνω χέρι» στην οικουμένη. Τα πράγματα όμως δεν του πήγαιναν δεξιά: Το Βιετνάμ αλώνιζε στη Νοτιοανατολική Ασία, ο «άνθρωπος των ΗΠΑ στην Περσία», το έσκασε νύχτα, ο άλλος στη Νικαράγουα ανατράπηκε, ο τρίτος στο Αφγανιστάν σκοτώθηκε. Και οι Αμερικανοί φώναζαν μεν και διαμαρτύρονταν, πλην όμως τίποτα δεν κατόρθωναν.

Η ιδέα του φάνηκε καλή: Μποϊκοτάζ των Ολυμπιακών Αγώνων της Μόσχας ως τιμωρία για τη σοβιετική επέμβαση στο Αφγανιστάν και διοργάνωση Ολυμπιάδας στην Αμερική. Η παραολυμπιάδα δεν του βγήκε. Το μποϊκοτάζ πέτυχε αλλά χώρισε τον κόσμο στα δύο, στέρησε τους Αμερικανούς από κάποια πολλά χρυσά μετάλλια και τους έκανε να νιώθουν ριψάσπιδες πριν από τη μάχη. Με όλα αυτά, ο Ρέιγκαν σάρωσε στις προεδρικές εκλογές, στέλνοντας τον Κάρτερ πρόωρα σπίτι του. Το κακό όμως είχε γίνει.

Πενήντα χώρες του δυτικού μπλοκ μετείχαν επίσημα στο μποϊκοτάζ και δεν έστειλαν αθλητές τους στη Μόσχα. Η Ελλάδα έστειλε. Πήγαν και Άγγλοι «ως άτομα». Μέσα στον χαμό, ο Κωνσταντίνος Καραμανλής ως πρόεδρος της Δημοκρατίας πρότεινε τη λύση: «Οι Ολυμπιακοί Αγώνες να διεξάγονται μόνιμα στην Ελλάδα». Άρесе σαν ιδέα, απορρίφθηκε στην πράξη.

Η διοργάνωση στη Μόσχα είχε τεράστια επιτυχία ως θέαμα και οργάνωση αλλά άφησε τους φιλάθλους του κόσμου όλου να πλέουν σε πελάγη αδιαφορίας. Έλειψαν οι κόντρες κι ο μεγάλος ανταγωνισμός. Θα έλειπαν και στην επόμενη Ολυμπιάδα.

1814: Γεννιέται ο Σάμιουελ Κολτ, Αμερικανός εφευρέτης του ρεβόλβερ που φέρει το όνομά του. Πέθανε στις 10 Ιανουαρίου 1862.

1834: Γεννιέται ο Ενγκάρ Ντεγκά, από τους μεγαλύτερους ιμπρεσιονιστές της Γαλλίας («Οι νεαρές Σπαρτιάτισσες», «Τα δεινά της Ορλεάνης», «Οι μουσικοί της ορχήστρας», «Σκηνές από τον ιππόδρομο» κ.ά.). Πέθανε διάσημος αλλά σχεδόν τυφλός, στις 27 Σεπτεμβρίου 1917.

1877: Γίνεται ο πρώτος τελικός τένις στο Γουίμπλετον με νικητή του τουρνουά τον Σπένσερ Γκορ.

1893: Γεννιέται ο Βλαντιμίρ Μαγιακόφσκι, εκπρόσωπος των Ρώσων ποιητών της ρωσικής επανάστασης και της πρώιμης σοβιετικής περιόδου. Αυτοκτόνησε το 1930.

1900: Μπαίνει σε λειτουργία το υπόγειο μετρό του Παρισιού.

1996: Ο Μοχάμεντ Άλι ανάβει τη φλόγα στους Ολυμπιακούς Αγώνες στην Ατλάντα των ΗΠΑ.

2004: Μετά από απουσία 44 χρόνων, το τραμ ξεκινά και πάλι στην Αθήνα τη λειτουργία του.

2021: Σε ηλικία 81 χρόνων, πεθαίνει ο τραγουδιστής, Τόλης Βοσκόπουλος.

2021: Στα 88 της χρόνια, πεθαίνει η δημοφιλής ηθοποιός, Γκέλυ Μαυροπούλου.